

Byudvikling i Haderslev

Afprøvningsholder liv i strategien og gør den live

Kan flere P-pladser understøtte et udfordret handelsliv? Hvordan vil en bro påvirke forbindelsen mellem by og natur? Ofte sidder de planfaglige medarbejdere tilbage med mange ubekendte i arbejdet med en udviklingsplan. I Haderslev blev nogle af de ubekendte til bekendte ved hjælp af konkrete afprøvnings, der samtidig skabte en kobling til det politiske niveau.

Af Arkitekt Heidi Møller, Haderslev Kommune & Heidi Lyng, Hele Landet Sociale Arkitekter

Det er sin sag at fastholde langsigtede strategier for udvikling på grund af det politiske system, hvor der i forbindelse med valg hvert 4. år skal der skabes kortsigtede og mærkbare resultater. Desuden er de langsigtede strategier

ofte svære at forankre pga. deres abstrakte karakter og udskiftninger i udvalg. Til gengæld er afprøvningsmetoden en metode, der taler ind i det moderne samfunds måde at udvikle strategier på, hvor man gerne ser løbende implementering og justering, altså en stærkere kobling mellem den abstrakte fremtid og konkret nutid. Gennem de konkrete afprøvnings holdes strategien i live og gør den live.

I: I Afprøvnings

Alle afprøvnings varede maksimalt en måned. De indgik i processen med at udarbejde udviklingsplanen og blev skabt i et samarbejde mellem kommunen og eksterne samarbejdspartnere. Det har givet kommunen mulighed for at planlægge og afvikle på kort tid, fordi reglerne om midlertidighed har åbnet op for en "lempelse" af krav i forbindelse med tilladelser. Dermed er godkendelsesprocessen blevet kortere. Hvis kommunen fremadrettet ønsker en højere grad af borgerinitiativ både som brugere og medudviklere af byens rum, så viser erfaringen, at processerne skal forenkles/gøres mere tilgængelige.

Tillid

Afprøvnings som metode kræver en høj grad af tillid fra det politiske niveau til medarbejdere, rådgivere og de aktører, der "slippes løs" som

drivkraft i udvikling af aktiviteter og afprøvnings. I Haderslev oplevede vi en stor interesse og opbakning fra det politiske niveau. Der siden har taget metoden til sig, og igangsat en afprøvnings af et nyt trafikscenarie samt udeservering på en af bymidstens centrale vejstrækninger

Slip kontrollen og prøv det af

Fagmedarbejderne har fået løst op i deres eksisterende forestillings af, hvad der er muligt at tillade og igangsætte. Brugen af afprøvnings kombineret med den handlingsorienterede tilgang har fået dem til at indse, at projektet ikke behøver være gennemtænkt og realiserbart ned til mindste detalje, før det kan myndighedsbehandles og igangsættes.

Eksempler:

Parkering eller mulighed for levende byrum

Den første afprøvnings foregik omkring byens centrale plads Gravene, fordi pladsen er et vigtigt sted i bymidten og rummer flere dilemmaer. Vi? ønskede at teste en fysisk forandring, og se hvordan det påvirkede det liv, der foregik på pladsen. Derfor åbnede man i første omgang op for øge parkeringskapaciteten, med 3 ugers fri parkering inde på pladsen. Efterfølgende blev modpolen til dette testet – ved at lukke for trafikken til

Afprøvnings

For at imødekomme en aktiv udviklingsplan, skal byens projekter udvikles med øje for sammenhæng på tværs af byrum, sammenhæng mellem sted, målgrupper, funktion og forankres blandt nøgleaktører med henblik på at styrke byens værtskab. Gennem afprøvnings opnås en vigtig læring, der efterfølgende kan indarbejdes i udviklingsplanen

De strategiske afprøvnings består grundlæggende af fire elementer: Fysisk design, events, kommunikation og evaluering. Hermed adskiller de sig fra midlertidige byrum ved, at de ofte er mere kortvarige samt, at de har til formål at prøve konkrete ting af med en strategisk betydning for byen, som følges op med kvalitative og kvantitative undersøgelser.

Projektet

Grundlag

Arbejdet med den strategiske udviklingsplan udarbejdes i samarbejde mellem Realdania og Haderslev Kommune, som en del af indsatsen 'Hovedbyer på forkant', med Hele Landet Sociale arkitekter som hovedrådgivere.

Varighed

Projektet løber over 4 faser, fra igangsætning oktober 2018 til juni 2019

Proces

I processen har vi afholdt 4 offentlige borgermøder, 4 dialogmøder med byaktører, 3 workshops med byforum, 2 politiske temamøder, 1 studietur med politisk deltagelse samt 1 spørgeskemaundersøgelse via e-boks til 6500 udvalgte borgere (1495 besvarelser) samt afprøvninger 4 steder i bymidten med mulighed for at afgive sin holdning via postkort i afprøvningsperioden, her modtog man 1152 besvarelser.

Status

Udviklingsplanen forventes vedtaget i juni 2019.

Indbyggerne i Haderslev har interesseret fulgt med i de forandringer, der er sket med værket 'Leben still leben'.

og fra Gravene i en periode på 3 uger, mens der foregik forskellige events. Værket 'Leben still leben', som blev skabt i samarbejde med den nyetablerede Kunsthal6100, tog udgangspunkt i debatten om byens tørlagte springvand, og ønsket om at afprøve effekten af at lade kunst og kultur bidrage til byudviklingen. Det tomme springvand blev fyldt med jord og frø og herefter dækket til med overskudsfrugt.

Efterhånden som det blev nedbrudt ville blomster og græsser spire op af springvandet. 'Leben still leben' kunne i den grad skabe debat i Haderslev – og uden for Haderslev. Det foranderlige i projektet har givet og giver fortsat folk grund til at komme forbi, for at følge med i udviklingen og opleve lugt og duft på egen krop. Midt i et offentligt byrum blev kompostering altså folkeligt og elitært på

samme tid. De to 2 trafikscenarier kan efterfølgende kan bruges i arbejdet med udviklingsplanen.

Flydebroen til bynær natur

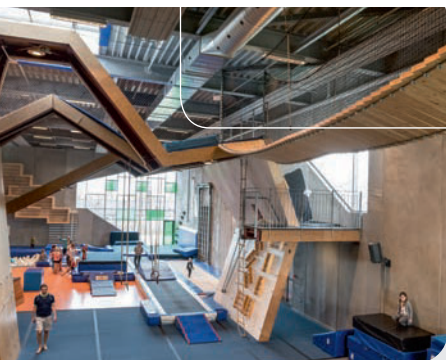
Et af Haderslevs uudnyttede potentialer er et landskabsstrøg langs byens å, der ligger som en bagside til bymidten. En af afprøvningerne havde til formål at undersøge, hvilke kvaliteter der kunne være i den nære kontakt til vandet og naturen. Men i afprøvningen lå en indbygget konflikt, fordi der samtidig skulle etableres offentlig adgang på private grunde. Fremfor at bruge lang tid på overvejelser og dialog, gik man ret hurtigt videre til en 1:1 afprøvning. Afprøvningen fik faktisk Haderslev Kommune til at løfte ambitionsniveauet, fordi det var vigtigt for kommunen at få testet en fysiske broforbindelse. At etablere en afprøvning på vand var en stor en

udfordring med ekstra sikkerhedselementer, hvilket lykkedes med hjælp fra lokale sejlforeninger, som bidrog med flydepontoner og gav en hånd med ved opsætningen. Afprøvningen gav mulighed for, at borgerne kunne teste forbindelsen, og dermed give deres besyv med om Møllestrømmens potentiale som et nyt byrum. Hvilket igen er konkret viden, man kan bruge i udviklingsplanen.

Udviklingsplanen er stadig under udarbejdelse, afprøvningsresultaterne har været en succes, det samme har samarbejdet med de mange borgere, politikere, rådgivere, projektmagere og andre aktører, der har bidraget på forskellig vis. Udviklingsplanen forventes godkendt juni 2019.

Værket 'Leben still leben' ved afprøvningens start.

Studietur:

Inspirerende idrætsfaciliteter

Søger du og dine kommunale chefkolleger konkrete eksempler på, hvordan fysiske rammer for idræt og bevægelse kan planlægges bedre på tværs af forvaltninger? Så inviterer dine kolleger med på studietur den 18. - 19. september 2019 og få inspiration til planlægning og udnyttelse af nye rammer for idræt, bevægelse og fællesskab på tværs af forvaltninger.

Studieturen arrangeres af Lokale og Anlægsfonden, Danmarks Idrætsforbund og Dansk Byplanlaboratorium. På turen besøger vi ni steder i og omkring Aalborg, Viborg og Aarhus, hvor vi får indblik i konkrete faciliteter, der tager fat på trends som multifunktionalitet, byrummet

som idrætsfacilitet, bæredygtige finansieringsmodeller, infrastruktur til lavintens bevægelse og idrætsfaciliteter i storbyerne. På de mange busture vil der desuden være oplæg af lokale eksperter og værtskommuner, og der vil være rig mulighed for at tale med chefkolleger fra andre kommuner samt centrale medarbejdere fra Lokale og Anlægsfonden, Realdania og Nordea-fonden.

Deadline for tilmelding til studieturen er den 13. august 2019, og du kan læse det fulde program her:

www.event.dif.dk/studietur